

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.001.13.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
Jednostka kontrolowana	Instytut Fizyki Molekularnej Polskiej Akademii Nauk, dalej „Instytut”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Bogdan Idzikowski, dyrektor, od dnia 1 czerwca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 4)
Podstawa prawna	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Maciej Kowalski, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LPO/25/2018 z dnia 24 stycznia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena wykorzystania przez Instytut dotacji otrzymanych z budżetu państwa w 2017 r. przeznaczonych na utrzymanie potencjału badawczego oraz na stypendia naukowe dla wybitnych młodych naukowców, a także środków przyznanych na realizację wybranych projektów badawczych.

Opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej jednostki

Przedmiotem działania Instytutu są badania naukowe w zakresie fizyki oraz upowszechnianie wyników tych badań.

Do zadań Instytutu należy w szczególności: prowadzenie prac badawczych oraz rozwojowych w celu wdrażania wyników tych badań w gospodarce, wspieranie osób rozpoczynających karierę naukową, kształcenie pracowników, a także współpraca z uczelniami, instytutami badawczymi, towarzystwami naukowymi i środowiskiem społeczno – gospodarczym.

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² wykorzystanie i rozliczenie przez Instytut otrzymanych w 2017 r. dotacji z budżetu państwa przeznaczonych na utrzymanie potencjału badawczego oraz na stypendia naukowe dla wybitnych młodych naukowców, a także środków przyznanych na realizację wybranych projektów badawczych.

¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

W toku opisanych powyżej działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Wyniki kontroli

Opis stanu
faktycznego

1. Dane ogólne

W 2017 r. Instytut otrzymał z budżetu państwa dotacje w łącznej kwocie 10.438,01 tys. zł, przeznaczone na: utrzymanie potencjału badawczego (9.959,61 tys. zł), prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych (111,90 tys. zł), bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów (7,5 tys. zł), utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego (350,0 tys. zł) oraz na finansowanie w latach 2017-2018 termomodernizacji budynku Instytutu (9,0 tys. zł). Z kwoty tej wykorzystano 8.905,07 tys. zł., tj. 85,3%. W wyniku realizacji zadań finansowanych z tych dotacji uzyskano m. in. następujące efekty:

- 1) wyniki prowadzonych badań zostały przedstawione w ponad 100 artykułach opublikowanych w międzynarodowych czasopismach ujętych na liście A Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- 2) przyznano stypendia sześciu doktorantom na pierwszym roku studiów doktoranckich oraz zatrudniono pięciu adiunktów,
- 3) wykonano projekt dalszej modernizacji układu do badań laboratoryjnych oraz przetestowano próżniową szczelność tego układu i współdziałanie z oprogramowaniem,
- 4) udzielono pomocy materialnej w formie stypendiów 17 najlepszym doktorantom,
- 5) zakupiono materiały eksploatacyjne oraz części zamienne, a także naprawiono uszkodzone komponenty aparatury do osadzania układów warstwowych metodami fizycznymi z fazy gazowej w warunkach ultra-wysokiej próżni w Laboratorium Nanostruktur.
- 6) opracowano dokumentację do przeprowadzenia postępowania przetargowego na wykonanie termomodernizacji budynku Instytutu.

(dowód: akta kontroli str. 28-30)

2. Prawdliwość wykorzystania i rozliczenia dotacji z budżetu państwa

2.1. Dotacja na utrzymanie potencjału badawczego jednostki naukowej

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją z dnia 14 lutego 2017 r. przyznał Instytutowi dotację na utrzymanie potencjału badawczego w kwocie 8.489,6 tys. zł.

Podstawą przekazania przez Ministra tej dotacji był terminowo (15 września 2016 r.) złożony przez dyrektora Instytutu wniosek o przyznanie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego. Wniosek ten spełniał wymagania formalne określone przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 września 2015 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości dotacji i rozliczania środków finansowych na utrzymanie potencjału badawczego oraz na badania naukowe lub prace rozwojowe oraz zadania z nimi związane, służące rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich³.

W 2016 r. Instytut wykorzystał w całości środki z dotacji otrzymane na utrzymanie potencjału badawczego.

(dowód: akta kontroli str. 31-32, 47-55, 103-107)

Na podstawie wniosku z dnia 31 sierpnia 2017 r. o zwiększenie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego z tytułu szczególnych potrzeb jednostki

³ Dz. U. poz. 1443, ze zm.

naukowej, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją z dnia 31 października 2017 r. zwiększył dotację na utrzymanie potencjału badawczego o kwotę 1.470 tys. zł. We wniosku dyrektor Instytutu przedstawił informacje wymagane w załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia, uzasadniając szczególne potrzeby, wnioskowaną kwotę zwiększenia i uzasadnienie kosztów, jakie mają być sfinansowane z tej dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 56-76)

W 2017 r. Instytut nie wnioskował o przyznanie dotacji na utrzymanie potencjału badawczego z tytułu zdarzenia losowego.

(dowód: akta kontroli str. 108)

Ze środków dotacji na utrzymanie potencjału badawczego Instytut realizował w 2017 r. 13 wieloletnich zadań badawczych⁴. Zadania te były zgodne z planem zadaniowym. Bezpośrednim efektem prowadzonych prac były między innymi publikacje w międzynarodowych czasopismach, prezentacje konferencyjne, kształcenie kadr (prace dyplomowe: inżynierskie, magisterskie, doktorskie).

Według stanu na dzień 5 lutego 2018 r. planowane koszty realizacji zadań badawczych ujętych w planie zadaniowym w kwocie 7.064,1 tys. zł zostały wykonane w kwocie 6.853,5 tys. zł., tj. w 97%. Przyczyną niepełnego wykorzystania środków były niższe niż zaplanowane wydatki na wynagrodzenia, związane ze zmniejszeniem zatrudnienia w niektórych zespołach.

(dowód: akta kontroli str. 94-98, 109-112, 177)

2.2. Stypendia naukowe dla wybitnych młodych naukowców

Stosownie do § 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 października 2016 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców⁵ dyrektor Instytutu w terminie do 31 marca 2017 r. zgłosił trzech kandydatów do przyznania stypendiów naukowych dla wybitnych młodych naukowców.

W przypadku dwóch kandydatów dyrektor Instytutu został wezwany do usunięcia braków formalnych we wnioskach. Braki te zostały usunięte w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia. Decyzjami⁶ z dnia 25 stycznia 2018 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego odmówił przyznania środków finansowych na stypendium naukowe dla wybitnego młodego naukowca uznając dorobek kandydatów za wyróżniający się, ale nie wybitny.

Trzeci wniosek został odrzucony z powodu przekroczenia przez kandydata limitu

⁴ Rola oddziaływań blisko i dalekozasięgowych w formowaniu i modyfikacji własności materiałów funkcyjnych, Studia korelacji elektronowych, transportu, własności magnetycznych i ferroelektrycznych, Hybrydowe struktury warstwowe, Zjawiska kolektywne w nowych multiferroikach oraz kolektywne mechanizmy transportu elektrycznego w przewodnikach szybkich jonów i polimerach, Przewodnictwo elektryczne i dynamika molekularna w roztworach elektrolitów i solach organiczno-nieorganicznych o budowie molekularno-jonowej, Własności fizyczne cienkich warstw ciekłokrystalicznych, Molekularne procesy dynamiczne w funkcjonalnych materiałach dielektrycznych, złożonych układach o zastosowaniach elektrochemicznych i biomateriałach, Transport elektronowy, spinowy i cieplny układów nanostrukturalnych, Zastosowanie metod fizyki komputerowej do badania modeli metamateriałów i układów złożonych, Wpływ modyfikacji składu chemicznego na stan podstawowy związków i stopów międzymetalicznych, z uwzględnieniem procesów amorfizacji i krystalizacji, Procesy elektronowe w materiałach molekularnych - krystaliczne przewodniki organiczne i materiały dla fotowoltaiki, Dynamika spinowa elektronów przewodnictwa w niskosymetrycznych układach zawierających zlokalizowane momenty magnetyczne. Komunikacja i kryptologia kwantowa w elektronice ciała stałego, Niskotemperaturowe badania zjawisk transportu i przemian fazowych w materiałach węglowych i ferroikach z uwzględnieniem efektów rozmiarowych.

⁵ Dz. U. poz. 1801.

⁶ Nr 0892/STYP/12/2017 i 0957/STYP/12/2017.

wiekowego⁷.

(dowód: akta kontroli str. 113-169)

2.3. Projekty finansowane ze środków pochodzących z Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

W 2017 r. Instytut uczestniczył w 17 projektach dofinansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki, (jako lider lub członek konsorcjum). Na ten cel Instytut otrzymał w 2017 r. środki finansowe w kwocie 1.996.470 zł.

Do badania zgodności wydatkowania w 2017 r. otrzymanych środków z postanowieniami zawartych umów wybrano dwa projekty w fazie realizacyjnej dofinansowane ze środków Narodowego Centrum Nauki, tj.

1) środki w kwocie 780.152 zł, otrzymane w 2017 r. na podstawie umowy z dnia 2 października 2017 r. (termin realizacji umowy 2.10.2017 r. – 1.10.2020 r.) przeznaczone na badania związane z otrzymywaniem i właściwościami nowych nanokompozytowych przewodników protonowych opartych na nanowłóknach celulozowych sfunkcjonalizowanych molekułami heterocyklicznymi, w ramach konkursu SONATINA 1,

2) środki w kwocie 339.600 zł, otrzymane w 2017 r. na podstawie umowy z dnia 27 kwietnia 2016 r. (termin realizacji umowy 27.04.2016 r. – 26.04.2020 r.) przeznaczone na badania wpływu oddziaływania typu „Exchange bias” na anizotropię prostopadłą warstwy ferromagnetyki w układach ferromagnetyk/antyferromagnetyk (ferrimagnetyk), w ramach konkursu SONATA BIS 5.

Kontrolą objęto zapisy w ewidencji księgowej, w tym wydatki ujęte na kontach analitycznych oraz dokumenty z realizacji projektów⁸. Wykazała ona, że poniesione przez Instytut wydatki mogły być finansowane w ramach tych projektów oraz, że otrzymane w 2017 r. środki wydatkowane zostały zgodnie z postanowieniami zawartych umów.

Instytut terminowo sporządził raport z realizacji projektu w ramach konkursu SONATA BIS 5. Zakres tego raportu odpowiadał wymaganiom określonym w umowie. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wniosło do niego uwag.

(dowód: akta kontroli str. 178-490)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

VI. Wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w wykorzystaniu i rozliczeniu przez Instytut otrzymanych w 2017 r. dotacji z budżetu państwa Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie

⁷ Postanowienie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr 1 z dnia 1 września 2017 r.

⁸ Wnioski, umowy, faktury.

umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, dnia lutego 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Maciej Kowalski
specjalista k. p.

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis